

ki so le preveč italijanske. Da se je pa g. skladatelj na prav mnogih mestih poslužil narodnega tona, mu je šteti le v hvalo. V harmonskem oziru je delo preprosto, to pa solidno in spretno izvršeno. Posebno izborna se je posrečilo Parmi ono mesto, ko slika ples povodnega moža z Uršiko, ki sta tako urno po podu zletela,

„ko da bi lehke perutnice imela,
brez trupla okrog bi se bila vrtela;
ne vidi se, kdaj da pod nogo udar',
plesala sta, ko bi ja nosil vihar“.

In ko se v baladi dalje pripoveduje, da so vsled tega čudovitega plesa vsi plesalci ostrmeli in da so godcem roke zastale, utihne v resnici cel orkester, izvzemši čelo, ki drži naprej svoj globoki E, da daje podlago zboru, a se iz celote vunkaj komaj sliši. Istotako zelo učinkujoče in na originalen način je zložen vihar, brezdvomno eden najboljših delov cele skladbe. Nikakor pa ne zadovolji konec, ki je na vsak način premalo tragičen. Instrumentacija je vseskoz dobra in besedilu jako primerna.

Izvajanje „Povodnega moža“ je bilo splošno zelo dobro. Odlikoval se je predvsem zbor pod priznano sigurnim in izvršnim Hubadovim vodstvom. Istotako treba častno omenjati oba solista, sopranistinja, gospodično Pavlo Boletovo, in tenorista, gosp. Leopolda Kovača, člana pevškega zbora „Glasbene Matice“. Ne bilo bi pa napačno, ko bi se bili vzeli za solistovski vlogi sploh dve krepkejši pevski moči. Po mojem mnenju bi se bila morala vsaj vloga povodnega moža sigurno dati kakemu junaškemu tenoristu, če ni že Parma sam zagrešil stvari s tem, da ni pisal vloge povodnega moža za bariton. — Filharmonija je igrala dobro in v precejšnji meri pripomogla lepemu Parmovemu delu do uspeha.

Druge točke koncerta, ki so tvorile — rekel bi — nekaj okvir Parmovemu „Povodnemu možu“, so bile: dve samostojni klavirski točki, pet samospevov s spremljevanjem klavirja in klavirski koncert z orkestrom.

Dva samostojna klavirska komada: Mendelssohn-Lisztovo slavnoznano svatbeno koračnico in raj vil iz „Sen poletne noči“ in Chopinov Nokturno op. 48. 1. je igral bivši učenec „Glasbene Matice“ in sedaj gojenec c. kr. akademije za glasbo in upodabljačo umetnost na Dunaju, gosp. Anton Trost. G. Trost je že pred svojim odhodom na Dunaj nastopil nekaj kratov pred slovenskim občinstvom, deloma pri šolskih prireditvah, deloma pri komornih večerih. V zadnjem koncertu se je povzpел korak višje. Njegov nastop je siguren in njegova igra imenitna. Zlasti v tehničnem oziru je pokazal izredno spretnost, obenem tudi precej čuta in inteligence: vendar v tem se bo sigurno še izpopolnil, kakor se je že pred njim in se bo tudi za njim izpopolnjeval še marsikak virtuozi.

Gosp. Trost je poleg dveh omenjenih samostojnih komadov igral tudi Beethovnov tretji klavirski koncert, op. 37, v c-molu s spremljevanjem orkestra, ki ga je vodil gosp. kapelnik Czajaneč. Kdor ima količkaj zmisla za napredek glasbenega življenja med Slovenci, mora s hvaležnostjo pozdraviti vsak koncert, — naj ga priredi kdorkoli že —, vsak koncert, ki nam podaja kako svetovno, klasično dovršeno glasbeno delo. Če bomo vztrajno in dosledno vzgajali naše občinstvo v tej smeri, kot ga je vzgajala v letošnji koncertni sezoni ravno „Glasbena Matica“ z raznimi Beethovnovimi skladbami, potem ne bo naše koncertiranje le od danes do jutri, temveč bo obrodilo ob svojem času bogate in dalekosežne sadove. V tem zmislu nas je

razveselil tudi Beethovnov klavirski koncert v zadnjem Matičinem koncertu. Izvajal se je vobče dosti lepo in zadovoljivo, dasi bi Filharmonija lako igrala nekoliko bolj precizno in eksaktno. Gosp. Trost je igral zelo solidno, prvi stavek: Allegro con brio (M. M. $\text{♩} = 138$.) pač malo prepočasi; zelo uglajeno in zaokroženo je podal kadenco in se vrlo izkazal v drugem in tretjem stavku. Sigurno pridejo pa zanj časi, ko se mu bo Beethoven še bolj globoko vtisnil v srce in tudi iskreneje prihajal od srca.

Pet samospevov s klavirjem je pela gospodična Pavla Boletova. S čistim, ljubkim in zelo dobro izolanim glasom je nekako igraje absolvirala svoj spored: Devovo živahno, v glasbenem kakor tudi v deklamatoričnem oziru dobro pogojeno „Kanglico“, miloresnobnoslovesno, težko Lajovčevu „Serenado“, ljubeznivo Devovo „Pastarico“, bogato koloraturno arijo „Čista deva“ iz Bellinijeve opere „Norma“ in srčkanoveselo Taubertovo pesem „Ptiček v gozdu“. Občinstvo je gđ. Boletovo ves čas rado in z velikim užitkom poslušalo in jo še pričakuje na oder. Na klavirju jo je spremljal gosp. Janko Ravnik, ki je tudi pri „Povodnem možu“ igral na klavirju one partije, ki so pisane za harfo, a harfista Slovenska Filharmonija sedaj žal ni imela več na razpolago.

Stanko Premrl.

Modernizem in slovstvo. Caspar Decurtins, profesor na freiburški univerzi v Švici, je priobčil v „Correspondence de Rome“ (prej „Corrispondenza Romana“) pod naslovom „Lettres à un jeune ami“ (pisma mlademu prijatelju) več člankov, naperjenih proti modernizmu v literaturi. Peča se skoro izključno z novo nemško literaturo, ponajveč s „Hochlandom“ in dolži modernizma posebič znane romane „Jesse u. Maria“ (v. Handel-Mazzetti), „Meinrad Helmpersers denkwürdiges Jahr“ (v. H. M.) in „Die Sendlinge von Voghera“ (Ilse von Stach). Trdi, da mora religija in morala vladati tudi na literarnem polju, in pobija fraze: modernizma ni, ali: kaže se nam le kot sistem filozofsko-teološki. Energično zavrača predbacivanja, da voha modernizem, kjer ga ni (Modernistenriederei), in izjavlja: Vsak, kdor kaže dandanes na modernistične nevarnosti, se izpostavlja zasmehu, kakor nekdanji nasprotniki racionalizma. Hud boj se je vnel radi teh člankov in avtorja so od raznih strani ostro napadali. — „Äpologetische Rundschau“ (oktober 1910.) pa je priobčil a pismo z dne 15. septembra m. l., v katerem Pij X. prof. Decurtinsu daje imenitno zadoščenje. Papež pravi, da že delj časa z žalostjo opazuje, kako se skriva modernizem v romanu, noveli, kritiki, in označi to sredstvo modernistične propagande kot posebno nevarno. Od Decurtinsa označeno literaturo, piše Pij X., morajo vsi pravi katoliki, posebno pedagogi in pisatelji, kot „najusodepolnejše sredstvo za razširjanje slabega razkrinkati in z odločnostjo odbijati“ (dennuntient repellante viriliter).

Anton Sušnik.

Slovenci v Krakovu.

Dne 30. aprila se je osnovalo v Krakovu „Društvo prijateljev Jugoslovanov“. K ustanovitvi so bili povabljeni tudi Slovenci in Hrvatje. Izmed Slovencev so se slavnosti udeležili: deželni glavar Francišek pl. Šuklje, deželni odbornik dr. Evgen Lampe, dekan Anton Koblar, dr. Leopold Lénard, Ivan Kregar, Ivan Štefe, Vojteh Jeločnik, Francišek Stele, Stanislav Masič in Florijan Božič kot zastopniki raznih slovenskih društev.

Na kolodvoru v Krakovu je pričakoval Slovence pripravljali odbor, med njimi gospodje: profesor dr. Marijan Zdzichowski, profesor dr. Feliks Koneczny, profesor dr. Ludvik Straszewski, dvorni svetnik dr. Kazimir Nieć, g. Stanislaw Jasiński, knez Francišek Radziwill in drugi, dalje župan dr. Leo, predsednik akademije znanosti in bivši vseučiliški rektor ter vodja stare konservativne stranke grof Stanislaw Tarnowski, vodja mlade konservativne stranke grof Ldzislaw Tarnowski, podpredsednik akademije in bivši rektor vseučilišča profesor dr. Kazimir Morawski in cela vrsta drugih uglednih mož, plemenitašev, udov gosposke zbornice, bivših državnih poslancev itd.

Z avtomobili kneza Radziwilla so se peljali Slovenci v aristokratski „Draždanski hotel“, kjer so bila zanje pripravljena krasna stanovanja. Nato so si z avtomobili ogledali mesto in okolico. Peljali so se na Kosciuškov grič, s katerega je krasen razgled na mesto in okolico. Nazaj grede jim je priredila mladina burne ovacije. Zvečer se je njim na čast igrala neka igra v gledališču. Po gledališču je bil rout v starem gledališču.

Drugega dne je bila v nedeljo sveta maša v Marijini cerkvi in potem zborovanje v veliki dvorani saškega hotela. Krakovski župan dr. Leo je imel velepomemben političen govor. Po zborovanju so bili povabljeni vsi udeleženci v krasne prostore starega gledališča na velikonočno slavje krakovskega meščanskega kluba. Zabava je bila jako živahna in prešerna. Nato so se šli poklonit kardinalu Puzynu in škofu Novaku. Zvečer je bil velik banket v dvorani saškega hotela.

V ponedeljek so se peljali Slovenci na deželo, kjer so uživali gostoljubnost gospoda Jasiškega v Loniowih in barona Götza Okocimskega v Okocimu. Kmetje so jih pozdravljali s slavoloki in godbo, ter sprejemali s kruhom in soljo.

V sredo, dne 3. maja, so se vrnili Slovenci v Krakov ter se udeležili slavnosti v spomin poljske ustave z dne 3. maja in Kosciuškov ustaje. Na glavnem trgu so položili Slovenci na kamen, kjer je Kosciuško prisegal, preden je pričel vojsko, lep lavorjev in palmov venec z napisom: „Kosciušku Slovenci“.

Zvečer so po gledališču igrali za slovenske goste slavno igro „Ženitovanje“ Wyspianskega. Slovenci so prisostvovali predstavi, potem pa odšli na kolodvor, da se odpeljejo domov. Poljaki so jih spremili na kolodvor in se od njih presrečno poslovili.

Krakovski dnevi ostanejo slovenskim udeležencem vedno v spominu. Imeli bodo pa tudi še večji in trajnejši pomen, kulturni in politični.

Dr. L. Lénard.

////

Naše slike.

Avstrijske vojne ladje pred Brionskimi otoki. Avstrijski prestolonaslednik Fran Ferdinand biva vsako leto nekaj časa s svojo družino na Brionskih otokih. Ob tej priliki ga je letos šel pozdravit del naše vojne mornarice. Prestolonaslednik je velik prijatelj in odločen zagovornik močnega vojnega brodogradništva. Slika na str. 236. nam kaže gradbo prve avstrijske dreadnoughtke (drédnotke), najnovejšega tipa bojnih ladij, ki jih sedaj za Angleži hitijo delati vse velesile. — V katedrali na Wawelu v Krakovu so pokopani poljski kralji. — Vsako pomlad se začne vstaja ali v Makedoniji ali v Albaniji. Ko oživi narava, oživi tudi nemirna, bojovita kri Makedoncev in Albancev. Naša slika, str. 244., nam kaže Črnogorce, ki hite vstaškim sosedom na pomoč, in voditelja albanskih vstašev Isa Boletinca, str. 241.

VSTAJA V ALBANIJI: ČRNOGORCI JEZDIJO PROTI ALBANSKI MEJI